

BESLAGLAGT: For to år siden fikk fader Yusuf Akbulut i den syrisk-ortodokse Jomfru Maria-kirken i Diarbakir besøk av Bjørgvin-biskop Halvor Nordhaug. Nå blir kirken beslaglagt av den tyrkiske staten.

Foto: Kari Fure

KOMMENTAR

Tyrkia beslaglegger historisk kirke

«Gammel kirke» sto det på skiltet som viste vei til Jomfru Maria-kirken i Diarbakir. Skiltet så harmløst ut for tilreisende. Kirken var jo vitterlig gammel. De eldste delene skrev seg hele 1750 år tilbake. Likevel provoserte skiltet de lokale kristne, fordi det gav inntrykk av at kirken var et museum.

– Hvis kirkene blir ødelagt og trenger reparasjoner, hevder myndighetene at det er historiske bygninger og at vi ikke får lov å røre dem, sa fader Yusuf Akbulut da jeg møtte ham sammen med en gruppe norske prester for to år siden.

Dette forklarte hvorfor det lille veiskiltet var så provoserende. Når en kirke ble erklært verneverdig, mistet menigheten råderetten. Dermed fikk forfallet gå sin gang.

Det var en vakker vårdag i Diarbakir i det østlige Tyrkia, da vi møtte fader Yusuf Akbulut. Området fremsto som ren idyll med alle sine vakre, gamle kirker og klostre.

I dag er det krig i Diarbakir. Fader Akbulut har kjempet med

livet som innsats for å beskytte kirken sin. Presten og kona holdt vakt i kirken lenge etter at alle andre var evakuert. Til slutt, måtte også de gi opp. 28. januar gikk ekteparet gjennom byens krigsherjede gater med et hvitt flagg høyt hevet over hodet.

Jomfru Maria-kirken er en av verdens eldste. Den har fått store skader i kampene mellom regjeringshæren og kurdergeriljaen PKK. Men det var ikke krigen som til slutt tok fader Akbuluts kirke. Dét var det staten som gjorde. Og det skjedde akkurat slik han fryktet: Ved å erklære kirken som en verneverdig, historisk bygning.

25. mars meldte regjeringsvennlige medier i Tyrkia at 6300 tomter i sentrum av Diarbakir skal eksproprieres av staten. Dette rammer ikke bare den syrisk-ortodokse Jomfru Maria-kirken, men også en protestantisk, to armenske og en kaldeisk (katolsk) kirke.

Statens talsmann i saken, Adnan Ertem, som er direktør for stiftelser, begrunner eksproprieringen av kirkene med at de er historiske bygninger som må

beskyttes. Men konsekvensen for de kristne i byen, er at de nå ikke har noe sted å møtes. De har heller ikke fått løfter om at de noen gang skal få kirkene tilbake, melder forbønns- og nyhetstjenesten Middle East Concern.

Presten i den protestantiske kirken, Ahmed Güvener, er dypt bekymret. Selv om mange personer og eiendommer i Diarbakir blir rammet av det statlige vedtaket, opplever han dette som et offisielt forsøk på å ta over kirkebyggene.

– **Det kan vi ikke tillate,** sier han til Middle East Concern.

Nå ber de kirkelederne i byen om forbønn, for at det lille, kristne samfunnet ikke mister motet, for at de skal klare å gå klokt frem i forhandlingene med staten og for at de skal få beholde kirkene sine. Og ikke minst ber de om forbønn for fred i Diarbakir, som snart har vært rammet av konflikt i et år.

Det er likevel ikke noe nytt at tyrkiske kristne må kjempe for å beholde kirkebygningene sine. Før påske skrev Dagen om fire menigheters kamp for å beholde den eneste kirken i Bursa, en by

16 mil sørøst for Istanbul. Her delte to katolske, en ortodoks og en protestantisk menighet på å bruke den samme kirken. I slutten av februar fikk de åtte dager på seg til å forlate kirkebygningen, fordi kommunen skulle bruke bygget til andre ting.

Da media begynte å skrive om saken, ombestemte kommunen seg. Bursa har nemlig erklært seg som en by preget av religiøs toleranse. Da tok det seg ikke ut å sette menighetene på gaten.

Enda større internasjonal oppmerksomhet fikk det da Mar Gabriel-klosteret i Tur Abdin, som skriver historien sin helt tilbake til 397, fikk en stor del av klosterjorden konfiskert. I årevis kjempet de en utmattende kamp mot tyrkiske myndigheter og kurdiske landsbyledere om eiendomsretten til klosterets jord. At myndighetene freidig beslagla store deler av jorda, ble kritisert av flere europeiske regjeringer, inkludert den tyske forbundskansleren Angela Merkel. Saken gikk helt til tyrkisk høyesterett for klosteret fikk tilbake deler av jorda våren 2014.

Kari Fure
redaktør

● **Det var ikke krigen som til slutt tok fader Akbuluts kirke. Dét var det staten som gjorde.**